

JE TO PROVOKÁCIA? - POSÚDTE SAMI

[Článok publikovaný v denníku “Ľud” - orgán
Strany slovenskej obrody dňa 09.12.1989 na
str. 4]

Pavel Bóna,
e-mail: bona@fmph.uniba.sk
KTFDF FMFI, Komenského Univerzita
SK-842 48 Bratislava, Slovakia

7. júna 2008

(V tomto čísle denníka naposledy vystupuje vydavateľ pod názvom Strana slovenskej obrody - pred premenovaním na Demokratickú stranu, ktorá nútene zanikla po komunistickom februárovom puči v r. 1948. Článok uvádzam v znení, ako bol napísaný a publikovaný v tom pohnutom čase konca r. 1989. Dnešnému čitateľovi môžu použitý jazyk, štýl aj niektoré detaily článku pripadať neprímerane: Bolo to písané v situácii, keď väčšina potenciálnych čitateľov, ako i samotný autor mali za sebou 40-ročnú “socialistickú výchovu”. A bolo to písané v eufórii z revolučných premien, aj s istým propagandistickým zámerom, keď ešte nebolo jasné, kto z nás z toho vyviazne so zdravou kožou.

Poznámka: Text označený **takto** bol v tlačenej verzii “tlačiarenskym škriatkom” vynechaný; súčasné vsuvky - poznámky autora sú zapísané **takto**. A **takto je zapísané** - i keď publikované - "morálne poučenie", či problém plynúce z nášho príbehu.)

[DOKUMENT ZÍSKANÝ PRAŽSKÝMI ŠTUDENTAMI]

Praktiky KSČ v boji s občianskym fórom

(inštrukcie radovým členom KSČ a ZO KSČ):

- zmieriť sa s tým, že KSČ nebude mať vedúcu úlohu v ústave;
- tvrdiť, že sme poučení chybami, za všetko môže vedenie;
- akčný program pre zjazd 26.01.1990 sa bude obsahovo prekrývať s programom Občianskeho fóra;
- dialóg s Obrodou (tá je súčasťou Občianskeho fóra) – čo najviac členov KSČ do Obrody, tým súčasne do Občianskeho fóra, aj keď s niektorými požiadavkami nebudú súhlasiť;
- nerozšíriť Občianske fórum v mestách a obciach (ani o piad’);
- oddeliť študentov od Občianskeho fóra;
- neurýchľovať zmeny ústavy;
- ekonomický program iba na báze socializmu;
- TV podlieha stále vláde (Občianske fórum dve hodiny týždenne, rozdeliť programy TV na krajské a národné, takisto rozhlas);
- trvať na tom, že Občianske fórum sa stáva demagógiou;
- oddeliť od Občianskeho fóra ostatné zložky Národného frontu;
- opierať sa o Sovietsky zväz aj vo vysvetľovaní roku 1968;
- členov KSČ dostať do všetkých štrajkových výborov a do výborov Občianskeho fóra;
- navodiť nejednotnosť Občianskeho fóra zakladaním množstva ľavicových spolkov a klubov (napr. Demokratické fórum a i.).
- (Zo zasadania ÚV KSČ 26. 11. 1989)

Skúsme uvažovať a porovnávať s faktami (k dokumentu neznámeho informátora o zasadaní ÚV KSČ z 26.11.1989 a k návrhu akčného programu KSČ): - Návrh akčného programu KSČ bol publikovaný v denníku PRAVDA dňa 02.12.1989.

1. “zmieriť sa s tým, že KSČ nebude mať vedúcu úlohu v ústave”:

Komentár: V období najväčších represíí proti obyvateľstvu Republiky patriacemu k najrôznejším vrstvám po r. 1948 sa konštituoval vládnucci byrokratický systém Strany, ktorý fungoval nezávisle na

Ústave neobsahujúcej zmienku o KSČ.

2. *“akčný program pre zjazd 26.01.1990 sa bude obsahovo prekrývať s programom Občianskeho fóra”:*

V návrhu akčného programu KSČ publikovanom v denníku “Pravda” dňa 2. decembra 1989 sa možno dočítať hádam o všetkých demokratických a humanistických požiadavkách modernej spoločnosti, pokiaľ sa dali sformulovať dostatočne všeobecne a nezáväzne. Okrem toho však sú v texte roztrúsené nasledujúce spojenia, tézy ap., ktoré môžu lákavo znejúcu väčšinu programu znehodnotiť:

(i) *... musí strana bez váhania obnoviť svoju schopnosť hrať dôležitú úlohu v politických procesoch. To môže dokázať len ako početná a silná organizácia.*

(ii) *Akokoľvek bude aj k týmto otázkam prebiehať v strane názorový dialóg (ide o r. 1968 - 1969, ale to tu nie je teraz podstatné), nesmie to poškodiť jednotu strany ... Ktokoľvek v tejto chvíli bude ohrozovať jednotu strany, ohrozuje jej ďalšiu existenciu, ... Naša jednota je naša najväčšia sila.*

Komentár: Tieto dva body dokumentujú snahu zotrvať na doterajšom type komunistickej strany, tzv. “strany nového typu”, ktorá sa odlišuje od ostatných strán civilizovanej spoločnosti práve tým, že jej hlavným prostriedkom vplyvu na širokú voličskú verejnosť nie je získavanie prívržencov pomocou svojich ideí a programu, ale sila prísnu disciplínou viazanej masovej členskej základne. Touto masou (hlavne funkcionárov) ovláda strana prostredníctvom fungovania svojich nedemokratických stanov (“atómová bomba na susedovej záhrade!”) doteraz väčšinu stránok nášho života. Pritom prerokovanie a schválenie svojich nových stanov strana odkladá do neurčita:

(iii) *Predložíme úplne nový návrh stanov, ktorý po širokej diskusii bude predložený riadnemu (!) zjazdu KSČ.*

Komentár: Termín riadneho zjazdu KSČ bol pôvodne určený na jeseň 1990. V celom akčnom programe nie je ani zmienka o tom, ako by strana chcela prestať zasahovať prostredníctvom svojej “vnútros-traníckej” disciplíny do života ostatných občanov.

(iv) *Ako komunisti sa hlásime k marxisticko-leninskému svetonázoru. ... Budeme brániť slobodu názorov, presvedčenia a náboženskej viery.*

(v) *Sme za zachovanie odborovej jednoty, za plné rozvinutie demokratického odborového života a úlohy odborov pri ochrane záujmov a práv pracujúcich.*

Komentár: Posledná veta (v) je zrejme vnútorne protirečivá (ak majú slová konvenčný zmysel). Podľa (iv) (aspoň) komunisti budú obraní o “výsadu” názorovej slobody.

3. *“ekonomický program iba na báze socializmu”:*

V návrhu akčného programu KSČ publikovanom v denníku Pravda dňa 2. decembra 1989 sa možno dočítať aj toto:

(i) *Vyslovujeme sa za socialistický, dobre fungujúci právny štát ...*

(ii) *Socialistickú demokraciu však nemožno obmedzovať iba na politické práva. neoddeliteľnou súčasťou našej demokracie je aj reálna účasť na práve podieľať sa na spravovaní spoločenského vlastníctva, právo na prácu, na bezplatné vzdelanie a zdravotnú starostlivosť a ďalšie sociálne istoty, ktoré socializmus priniesol.*

Komentár: Podľa doterajšieho chápania a hlavne praxe “socializmu” rozhodne nešlo o právny štát, novú definíciu takto nazývaného spoločenského systému však zatiaľ nikto dostatočne nesformuloval.

V (ii) uvádzané “sociálne istoty” možno pôvodne pochádzajú z programových vyhlásení zakladateľov a prvých organizátorov robotníckeho hnutia, ale v dostatočnej miere boli zatiaľ realizované len v niektorých krajinách (Švédsko, Kanada), ktoré tradične komunisti zaraďujú medzi kapitalistické. V Československu patrí napr. zdravotníctvo medzi veľmi zanedbané a sčasti skorumpované (teda nie “bezplatné”) služby.

4. *“opierať sa o ZSSR i vo vysvetľovaní r. 1968”:*

V hore citovanom Návrhu akčného programu KSČ je aj táto veta:

Nadväzujeme na demokratické tradície našich národov, na tradície tvorivej politiky a spätosti stranz s ľudom, ktoré sa prejavili v národnej demokratickej

revolúcií vo februári 1948 a v reformnom úsilí januára 1968.

Komentár: Tu sa dávajú pod jednu hlavičku jednak zo zahraničia manipulované uchvátenie moci predstaviteľmo KSCĽ a následné nastolenie totalitného politického režimu v roku 1948, jednak dôsledky dnešku podobného ľudového hnutia za demokraciu a proti totalitnému spôsobu vládnutia Strany v začiatkoch obrodného procesu v r. 1968.

Dovoľte mi tu ešte raz zdôrazniť, že v súčasnej situácii faktickej monopolnej moci Strany (t.j. KSCĽ) nemôžu existovať “vnútorné záležitosti” Strany, ktoré by nemali zaujímať ostatných občanov. Aj zloženie dnes konštituovanej vlády (16 komunistov + 5 nekomunistov, pričom členmi Strany sú aj ministri vnútra a národnej obrany - teda LM sú stále pod kontrolou vedenia KSCĽ) svedčí o neochote komunistov opustiť mocenský monopol. Dokonca aj v tom prípade, keby sa podarilo zaviesť v našej Republike inštitúcie a zákonodarstvo na úrovni “právneho štátu” by bolo nebezpečné legalizovať nejakú politickú stranu či iný spolok s nedemokratickými stanovami svojho (zatiaľ ešte len) vnútorného života. Nedemokratická organizácia časti obyvateľstva štátu ohrozuje celý štát (lebo sa sama cíti byť ohrozená okolo panujúcou demokraciou), ako aj nedemokraticky usporiadané štáty ohrozujú mier vo svojom okolí (z rovnakých dôvodov).

Súvislosti sú iste zložitejšie, ale uvedené by mohlo stačiť na to, aby sme pochopili, že súčasné nedemokratické stanovky KS s jej požiadavkou prísnej “vnútrostraníckej” disciplíny sú ako “atómová bomba” z nasledujúceho problému - podobenstva:

Občan v demokratickom štáte má zaručené široké osobné slobody zaručujúce mu prakticky “robiť čo chce” na vlastnej záhrade.

Predpokladajme, že si tam uskladní atómovú bombu. Bude mať jeho sused právo požadovať odstránenie bomby, alebo jeho záujem o bombu na susedovej záhrade sa bude kvalifikovať ako “zasahovanie do vnútorných vecí”?

(Táto “ATÓMOVÁ BOMBA NA SUSEDOVEJ ZÁHRADE” už našla v posledných desaťročiach výrazné aplikácie v medzinárodnej politike, v boji proti drogám, či v obrane proti šíreniu nákazlivých nemocí zvierat i ľudí.)

V Bratislave, 03. December 1989, 22.30 hod.

PAVEL BÓNA